

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v právnej veci žalobkyne **Mgr. M.T.**, nar. X., trvale bytom V.Č., zastúpenej advokátom JUDr. S.K., M.V. proti žalovaným **1/ Ing. M.T.**, nar. X., trvale bytom V.Č., zastúpenému advokátom Mgr. V.H., AK N.H., **2/ M.N.**, nar. X., trvale bytom V.V., zastúpenej advokátom JUDr. J.R., CSc., AK K.B., **3/ R.M.**, nar. X., trvale bytom H.P., zastúpenému advokátom Mgr. V.H., AK N.H., **o neplatnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou pod sp. zn. 9Cb 19/06, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. marca 2009, č. k. 4 Cob 64/08-225, takto

r o z h o d o l:

Dovolanie žalobkyne sa **z a m i e t a**.

Žalovanej 2/ sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd vo Vranove nad Topľou rozsudkom z 24. marca 2009, č. k. 9 Cb 19/06-177 vyhovel žalobe a určil, že zmluva o prevode obchodného podielu, ktorou žalovaný 1/ previedol na žalovaných 2/ a 3/ časť svojho obchodného podielu v spoločnosti S., s.r.o., je neplatná. Žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 12 566 Sk náhrady trov konania.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že do BSM manželov patria aj iné majetkové práva. Podľa ustálenej judikatúry platí, že pri vyporiadaní BSM nie je možné ponechať stranou ani pohľadávky a ani dlhy, ktoré vznikli za trvania BSM. Spoločné majetkové práva, či pohľadávky alebo dlhy sa rovnako ako veci patriace do BSM, pokiaľ existovali v dobe vyporiadania, prikazovali tomu - ktorému účastníkovi. Na základe uvedeného potom súd ustálil, že spoločným atribútom všetkého toho, čo patrí do BSM, je ich majetková hodnota, ktorú možno vyjadriť v peniazoch a s ktorou možno disponovať a prevádzať ju na iné osoby. Ďalej uviedol, že obchodný podiel je majetkovým právom, ocniteľným v peniazoch, je hodnotou, ktorá je obchodovateľná. Takúto povahu má obchodný podiel od svojho vzniku, bez ohľadu na to, či nastane situácia podľa § 61 ods. 2 a 4 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedené uzavrel, že žalovaný 1/ previedol obchodný podiel na žalovaných 2/ a 3/ za trvania manželstva a získal ho z prostriedkov, ktoré získal v priebehu trvania manželstva, čiže tvorili súčasť BSM, preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Na odvolanie žalovanej 2/ vec prejednal Krajský súd v Prešove ako súd odvolací. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 24. marca 2009, č. k. 4 Cob 64/08-225 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ 2 755,02 Eur náhrady trov konania. Žalovaným 1/ a 3/ náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodol tak s odôvodnením, že pre obchodné záväzkové vzťahy platia ustanovenia Obchodného zákonníka. Poukázal na ustanovenia § 114 a § 115 Obchodného zákonníka, podľa ktorých nakladať s obchodným podielom môže spoločník len so súhlasom valného zhromaždenia, ak to spoločenská zmluva pripúšťa. Spoločník obchodnej spoločnosti je povinný splatiť vklad za podmienok a v lehote stanovenej zákonom, prípadne určený v spoločenskej zmluve, pričom zákon nevymedzuje, že tento vklad nemôže byť zaplatený z prostriedkov patriacich do BSM. Obchodný podiel je majetkovým právom patriacim výlučne spoločníkovi obchodnej spoločnosti, bez ohľadu na to, či vklad do spoločnosti bol zaplatený z prostriedkov patriacich do BSM. Obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti

spoločníka obchodnej spoločnosti a tieto práva sú obmedzené len zákonom alebo spoločenskou zmluvou. Všetky práva a povinnosti spoločníka sú prakticky upravené v Obchodnom zákonníku ako špeciálnym zákonom a spoločník obchodnej spoločnosti tak nie je obmedzený vo svojej činnosti a ani na nakladanie s obchodným podielom, povinnosťami vyplývajúcimi z Občianskeho zákonníka. Ak by aj bol splatený vklad obchodnej spoločnosti z prostriedkov patriacich do BSM, podľa ustanovení Obchodného zákonníka len spoločník obchodnej spoločnosti je oprávnený disponovať s obchodným podielom a v zmysle ustanovenia § 115 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka môže so súhlasom valného zhromaždenia previesť obchodný podiel na iného spoločníka alebo na inú osobu. To závisí buď od spoločenskej zmluvy alebo od súhlasu valného zhromaždenia. Preto pre disponovanie s obchodným podielom a platný prevod obchodného podielu nie je potrebný súhlas manžela podľa ustanovenia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obchodný podiel nepatrí do BSM, aj keď môže byť nadobudnutý za trvania manželstva a vklad spoločníka môže byť zaplatený z peňazí patriacich do BSM, pretože podľa ustanovení Obchodného zákonníka obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a disponovanie s obchodným podielom spoločníka nie je obmedzené na súhlas manžela. Z toho dôvodu rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Žiadala napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie zdôvodnila tým, že obchodná spoločnosť, prevodu podielu v ktorej sa súdne konanie týka, bola založená žalovaným 1/ ako jediným zakladateľom v roku 1998. Manželstvo žalobkyňa so žalovaným 1/ uzavrela 1997. Peniaze použité ako peňažný vklad do základného imania spoločnosti S., s.r.o. patrili do BSM. Ako ďalší nesporný záver poukazuje na právny názor, že ak jeden z manželov za trvania manželstva nadobudne z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov obchodný podiel v spoločnosti, stáva sa takto získaný majetok zo zákona súčasťou BSM.

Vzhľadom na uvedené je toho názoru, že odvolací súd nesprávne uzavrel, že pre disponovanie s obchodným podielom a pre prevod obchodného podielu nie je potrebný súhlas manžela spoločníka podľa § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tiež nesprávne zaujal názor, že obchodný podiel je majetkovým právom patriacim výlučne spoločníkovi obchodnej spoločnosti bez ohľadu na to, či vklad do spoločnosti bol zaplatený z prostriedkov patriacich do BSM. Ďalej uviedla, že odvolací súd skúmal súdený prípad iba z pohľadu Obchodného

práva, pritom Obchodný zákonník neobsahuje úpravu majetkových práv manželov. Neobsahuje ani špeciálnu úpravu akokoľvek modifikujúcu právne vzťahy medzi manželmi, keď sú jeden alebo obaja manželia podnikateľmi. Vždy a v celom rozsahu sa podľa názoru dovolateľky musí aplikovať úprava daná Občianskym zákonníkom, a to v ustanoveniach § 143 a nasl. Platné právo pozná možnosť, ako vylúčiť reguláciu predpismi o fungovaní BSM pre vzťahy medzi manželmi podnikateľmi. Jedná sa o možnosť uvedenú v § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, kedy na návrh manžela súd rozhodne o zrušení BSM za trvania manželstva. Takýto stav však nie je daný v súdenom prípade, pretože BSM žalobkyne a žalovaného 1/ stále trvá. Ďalej tvrdí, že jej práva boli poškodené z dôvodu porušenia ustanovenia § 145 Občianskeho zákonníka. Osud obchodnej spoločnosti bol podstatným spôsobom zmenený potom, ako došlo k predmetnému prevodu obchodného podielu. Spoločnosť F., s.r.o., čo je terajšie obchodné meno S., s.r.o., je v súčasnosti v likvidácii a likvidáciou je poverená žalovaná 2/, preto v tomto prípade nejde o akademický spor medzi účastníkmi konania, keďže došlo k zníženiu majetkových práv žalobkyne z dôvodu dispozičného právneho úkonu s majetkom v BSM, ku ktorému nedala žalobkyňa súhlas.

Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne. Aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukazuje dovolateľka, je zrejmé, že nie obchodný podiel, ale jeho hodnota je súčasťou BSM. Táto „hodnota“ sa zhmotní okamihom získania zisku, vyrovnávacieho podielu, likvidačného zostatku alebo ako súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, pri rozdelení BSM. Ďalej uviedla, že hospodárske výsledky v spoločnosti po prevode časti obchodného podielu na žalovanú 2/ a žalovaného 3/ sa niekoľkonásobne zlepšili. Kým hospodársky výsledok spoločnosti za roky 2001 až 2003 bol len niekoľko málo tisíc Sk, tak v roku 2004 a 2005 to už bolo niekoľko stotisíc Sk, čím žalobkyňa a žalovaný 1/ získali do BSM oveľa väčšie zisky zo súčasného obchodného podielu ako pred predmetným prevodom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania včas a že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, dovolanie žalobkyne prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Predmetom dovolacieho konania je určenie neplatnosti zmluvy o prevode časti obchodného podielu, lebo k tomuto prevodu nebol udelený súhlas manžela prevodcu.

Je potrebné prisvedčiť dovolateľke, že v zmysle ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva. V bezpodielovom vlastníctve manželov môžu byť hnutelné a nehnuteľné veci, práva alebo iné majetkové hodnoty, bez kvantitatívneho a kvalitatívneho obmedzenia, okrem vecí, ktoré na základe osobitného zákona môžu byť iba vo vlastníctve štátu alebo určených právnických osôb.

Pokiaľ však ide o rozsah práv a povinností, ktorými disponuje za trvania manželstva manžel z titulu účasti v spoločnosti s ručením obmedzeným ako spoločník, je potrebné vychádzať z príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Spoločníkom spoločnosti je výhradne ten z manželov, ktorý uzavrel spoločenskú zmluvu, on je majiteľom obchodného podielu a nositeľom práv a povinností spoločníka. Obchodný podiel potom nie je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa stane napr: podiel na zisku, ak zanikne účasť manžela - spoločníka v spoločnosti za trvania manželov, tak je to vyporiadací podiel a pri prevode obchodného podielu je to vyplatená cena obchodného podielu.

Je potrebné prisvedčiť odvolaciemu súdu, že obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka obchodnej spoločnosti a tieto jeho práva sú obmedzené len zákonom a spoločenskou zmluvou. Všetky práva a povinnosti spoločníka sú upravené Obchodným zákonníkom ako lex speciális. Preto nikto iný ako spoločník, ani manžel spoločníka nemôže zasahovať do práv spoločníka previesť svoj obchodný podiel na tretiu osobu za podmienok stanovených § 115 Obchodného zákonníka a spoločenskou zmluvou spoločnosti, ktorej podiel je predmetom prevodu.

Z uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru o neopodstatnenosti dovolacej námietky, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, preto podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie žalobkyne zamietol.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. novembra 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.